משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר טהרות

ברטנורא על משנה מכשירין

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה מכשירין

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-מכשירין/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ד 5
משנה ה 5
משנה ו 5
פרק ב 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 7
משנה ה 7
משנה ו 7
משנה ז 8
משנה ח 8
משנה ט 8
משנה י 9
משנה יא 9
פרק ג 9
משנה א 9
משנה ב 10
משנה ג 10
משנה ד 10
משנה ה 10
משנה ו 11
משנה ז 11
משנה ח 11
פרק ד 12
משנה א 12
משנה ב 12
משנה ד 12
משנה ה 12
משנה ו 13
משנה ז 13
משנה ח 14
משנה ט 14
משנה י 14
פרק ה 15
משנה א 15
משנה ב 15
משנה ג 16
משנה ד 16
משנה ה 16
משנה ו 16
משנה ז 16
משנה ח 16
משנה ט 17
משנה י 17
משנה יא 17
פרק ו 18
משנה א 18
משנה ב 18
משנה ג 19
משנה ד 19
משנה ה 20
משנה ו 20
משנה ז 21
משנה ח 21

פרק א

משנה א

כָּל מַשְׁקֶה שֶׁתְּחִלָּתוֹ לָרָצוֹן. דְּנִיחָא לֵיהּ בְּהָנָךְ מַשְׁקִין, בִּשְׁבִיל שֶׁתּוּדַח הַקְּעָרָה אוֹ לִשְׁאָר תַּשְׁמִישִׁין:

אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפוֹ לָרָצוֹן. כְּשֶׁנִּפְלוּ עַל הַפֵּרוֹת לֹא נִיחָא לֵיהּ, אֲפִלּוּ הָכִי הָוֵי הֶכְשֵׁר. אִי נַמִי, סוֹפוֹ לְרָצוֹן, כְּשֶׁנִּפְלוּ עַל הַפֵּרוֹת. אֲבָל בִּתְחִלַּת בִּיאָתָן הָיָה הַדָּבָר קָשֶׁה בְּעֵינָיו, הַכֹּל הָוֵי הֶכְשֵׁר:

הֲרֵי זֶה בְכִי יַתַּן. כְּלוֹמַר, הָאֲכָלִין שֶׁנִּפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשְׁקִין הַלָּלוּ, מֻכְשָׁרִין לְקַבֵּל טֻמְאָה מִכָּאן וָאֵילָךְ. שֶׁאֵין שׁוּם אֹכֶל מְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁיָּבֹא עָלָיו מַיִם אוֹ אֶחָד מִשִּׁבְעָה מַשְׁקִין, שֶׁהֵם, מַיִם, יַיִן, שֶׁמֶן, חָלָב, דְּבַשׁ, דָּם, טַל. דִּכְתִיב (ויקרא יא) וְכִי יַתַּן מַיִם עַל זֶרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא, כְּתִיב יִתֵּן וְקָרִינַן יַתַּן, מַה יִּתַּן דְּנִיחָא לֵיהּ, אַף יַתַּן דְּנִיחָא לֵיהּ:

מְטַמְּאִין לָרָצוֹן וְשֶׁלֹּא לָרָצוֹן. כֵּיוָן דִּטְמֵאִין הֵן, טֻמְאָתָן וְהֶכְשֵׁרָן בָּאִים כְּאֶחָד, וְאִם נָפְלוּ עַל הַפֵּרוֹת אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְרָצוֹן, מְטַמְּאִין אוֹתָם, דְּלֹא בָעִינַן דְּנִיחָא לֵיהּ אֶלָּא כְּשֶׁבָּא הַמַּשְׁקֶה קֹדֶם לַטֻּמְאָה, דִּכְתִיב וְכִי יַתַּן מַיִם עַל זֶרַע, וַהֲדַר וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו. אֲבָל כְּשֶׁהַמַּשְׁקֶה וְהַטֻּמְאָה בָּאִין כְּאֶחָד כְּגוֹן שֶׁהַמַּשְׁקִין טְמֵאִין, לֹא בָעִינַן דְּנִיחָא לֵיהּ:

משנה ב

הַמַּרְעִיד אֶת הָאִילָן. מְנַעְנְעוֹ:

אוֹ אֶת הַטֻּמְאָה. כְּגוֹן שֶׁהֵבִיא שָׁם עוֹרֵב שֶׁרֶץ אוֹ כַּזַּיִת מִן הַמֵּת אוֹ נְבֵלָה וְנִשְׁאַר בֵּין עַנְפֵי הָאִילָן:

אֵינָן בְּכִי יַתַּן. אִם מֵחֲמַת רְעָדָה זוֹ נָפְלוּ מֵי גְּשָׁמִים שֶׁבָּאִילָן עַל פֵּרוֹת שֶׁתַּחְתָּיו, לֹא הֶכְשְׁרוּ:

הַיּוֹצְאִים וְאֶת שֶׁבּוֹ. מַשְׁקִים הַיּוֹצְאִים מֵחֲמַת הָרְעָדָה, וּמַשְׁקִים הַנִּשְׁאָרִים בָּאִילָן וְנָפְלוּ אַחַר כָּךְ עַל הַפֵּרוֹת, הֶכְשְׁרוּ, דְּאַחְשׁוֹבֵי אַחְשְׁבִינְהוּ וְכִתְלוּשִׁים דָּמוּ:

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן שֶׁיֵּצְאוּ מִכֻּלּוֹ. נִתְכַּוֵּן לְהוֹצִיא כָּל הַמַּיִם מִן הָאִילָן, וְהַנִּשְׁאָרִים לָאוּ דַּעְתֵּיהּ עֲלֵיהוּ וְלֹא מַכְשְׁרֵי:

משנה ג

הַמַּרְעִיד אֶת הָאִילָן. לְהַפִּיל פֵּרוֹתָיו:

וְנָפְלוּ עַל חֲבֵרוֹ. עַל אִילָן אַחֵר, וּמֵאוֹתוֹ אִילָן נָפְלוּ עַל הַזְּרָעִים וְעַל הַיְרָקוֹת הַמְחֻבָּרִים לַקַּרְקַע, וּמַשְׁקֶה טוֹפֵחַ עַל אוֹתָן הַזְּרָעִים מִן הַמַּיִם שֶׁרְגִילִין לְהַשְׁקוֹת אוֹתָן אוֹ מִגְּשָׁמִים שֶׁנָּפְלוּ עֲלֵיהֶן:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים חֲרֵי הֵן בְּכִי יַתַּן. דְּכֵיוָן דְּיוֹדֵעַ הָיָה שֶׁיִּפְלוּ פֵּרוֹת הַלָּלוּ עַל אוֹתָן זְרָעִים שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶן מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ, גַּלֵּי דַּעְתֵּיהּ דְּנִיחָא לֵיהּ, וְהֶכְשְׁרוּ הַפֵּרוֹת שֶׁנָּפְלוּ עַל גַּבֵּי אוֹתָן זְרָעִים, לְקַבֵּל טֻמְאָה:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינָן בְּכִי יַתַּן. כֵּיוָן דְּלֹא נָפְלוּ לְהֶדְיָא מִן הָאִילָן עַל הַזְּרָעִים אֶלָּא מֵאִילָן לְאִילָן אַחֵר:

חֲלֵי קוּפְרִי. כָּךְ הָיָה כִּנּוּיוֹ:

טְבָעוֹן. שֵׁם מָקוֹם:

עַד שֶׁיִּתְכַּוֵּן. וְהֵנֵי הוֹאִיל וּמֵאִילָן לְאִילָן אוֹ מִסּוֹכָה לְסוֹכָה נָפְלוּ, אֵין זוֹ כַּוָּנָה. וְטַעֲמַיְהוּ דְּבֵית הִלֵּל קָאָמַר:

משנה ד

הַנּוֹעֵר אֲגֻדָּה שֶׁל יָרָק. כְּגוֹן יָרָק שֶׁיֵּרְדוּ עָלָיו גְּשָׁמִים אוֹ שֶׁנָּפַל בַּמַּיִם שֶׁלֹּא לְרָצוֹן, וּמְנַעֲרוֹ כְּדֵי שֶׁיֵּצְאוּ הַמַּיִם:

חוֹשְׁשִׁים אָנוּ. בְּתִמְיהָה. כְּלוֹמַר לְדִבְרֵיכֶם הָיָה לָנוּ לָחוּשׁ גַּם לָזֶה:

הַמַּעֲלֶה שַׂק מָלֵא פֵּרוֹת. שֶׁנָּפַל בְּמַיִם שֶׁלֹּא לְרָצוֹן, וְהֶעֱלָהוּ וְהִנִּיחוֹ עַל שִׂפַּת הַנָּהָר:

הַתַּחְתּוֹן טָהוֹר. כְּלוֹמַר, אַף הַתַּחְתּוֹן טָהוֹר, וְכָל שֶׁכֵּן הָעֶלְיוֹן:

משנה ה

הַמְמַחֵק אֶת הַכְּרִישָׁה. דּוֹחֵק אֶת הַכְּרִישָׁה כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנָּה הַטַּל:

כְּרִישָׁה. חָצִיר בְּלִשׁוֹן מִקְרָא. פורו"ש בְּלַע"ז וּבַעֲרָבִי כורא"ת:

וְהַסּוֹחֵט בִּשְׂעָרוֹ וּבִכְסוּתוֹ. שֶׁהָיָה בָּא בַּדֶּרֶךְ וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים בִּשְׂעָרוֹ וְעַל כְּסוּתוֹ, וְסוֹחֵט בָּהֶן כְּדֵי שֶׁיֵּצְאוּ הַמַּיִם:

וְאֶת שֶׁבּוֹ. מַשְׁקִין הַנִּשְׁאָרִים וְנָפְלוּ אַחַר כָּךְ עַל הַפֵּרוֹת:

מִתְכַּוֵּן שֶׁיֵּצְאוּ מִכֻּלּוֹ. דְּנִתְכַּוֵּן לְהוֹצִיא מֵהֶן כָּל הַמַּיִם וְלֹאו דַּעְתֵּיהּ עַל הַנִּשְׁאָרִים, הִלְכָךְ לֹא מַכְשִׁירִים. כְּבֵית הִלֵּל דְּרֵישׁ פִּרְקִין:

משנה ו

הַנּוֹפֵחַ. בְּפִיו:

בַּעֲדָשִׁים. וְיָצָא עֲלֵיהֶן רֹק מִפִּיו בִּנְפִיחָתוֹ, וְהָרֹק הַיּוֹצֵא מִן הַפֶּה מִתּוֹלְדוֹת הַמַּיִם הוּא חָשׁוּב:

אֵינָן בְּכִי יַתַּן. כֵּיוָן דְּלֹא נִתְכַּוֵּן לְכָךְ:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּכִי יַתַּן. כֵּיוָן דְּנִתְכַּוֵּן לְנַפֵּחַ, וְדֶרֶךְ הָרֹק לָצֵאת עַל יְדֵי נְפִיחָה. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

הָאוֹכֵל שֶׁמְּשֻׁמְּמִין בְּאָצְבָּעוֹ. כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחַ שֶׁמְּשֻׁמְּמִין בְּיָדוֹ אַחַת, וְאֶצְבָּעוֹ שֶׁבְּיָדוֹ הַשֵּׁנִית מַכְנִיסָה לְתוֹךְ פִּיו לְלַחְלְחָהּ בָּרֹק וְנוֹתְנָהּ בַּשֶּׁמְּשֻׁמְּמִין שֶׁבְּיָדוֹ הַשֵּׁנִית וְהֵן נִדְבָּקִין בָּהּ וּמַכְנִיס בְּפִיו וְאוֹכֵל, וּמֵחֲמַת כֵּן נִתְלַחְלְחָה הַיָּד שֶׁהַשֶּׁמְּשֻׁמְּמִין בָּהּ, וְיֵשׁ בָּהּ מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינָן בְּכִי יֵתָּן. דִּלְלַחְלְחַהּ אֶצְבָּעוֹ נִתְכַּוֵּן, וְלֹא לְלַחְלֵחַ הַיָּד שֶׁהַשֶּׁמְּשֻׁמְּמִין בָּהּ. וְרַבָּנָן סָבְרֵי, כֵּיוָן דְּאַחְשְׁבֵיהּ בְּאֶצְבָּעוֹ, מַכְשִׁיר אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְרָצוֹן, כְּדִתְנַן בְּרֵישׁ פִּרְקִין כָּל מַשְׁקֶה שֶׁתְּחִלָּתוֹ לְרָצוֹן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפוֹ לְרָצוֹן, הֲרֵי זֶה בְּכִי יֵתָּן. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר, דְּלֹא הָיָה מְתֻחְלָתוֹ לְרָצוֹן אֶלָּא הַמַּשְׁקֶה הַמִּלַּחְלֵחַ הָאֶצְבַּע בִּלְבַד. וְהַנִּשְׁאָר שֶׁנִּתְלַחְלְחָה בּוֹ הַיָּד, לֹא הָיָה לְעוֹלָם לְרָצוֹן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּכֻלְּהוּ מַתְנִיתִין:

הַסְּרִיקִין. וַיִּתְלַקְּטוּ אֶל יִפְתַּח אֲנָשִׁים רֵיקִים (שופטים יא) מְתֻרְגְּמִינַן גֻּבְרִין סְרִיקִין. לְשׁוֹן אֵילָן סָרָק שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פֵּרוֹת. פֵּרוּשׁ אַחֵר, סְרִיקִין, גַּנָּבִים. שֶׁכֵּן בִּלְשׁוֹן יִשְׁמָעֵאל קוֹרִין לְגַנָּבֵי סָרָאקִין. וְיֵשׁ גּוֹרְסִין סִיקָרִין, לְשׁוֹן לֹא הָיָה סִקָּרִיקוֹן בִּיהוּדָה בַּהֲרוּגֵי הַמִּלְחָמָה, בְּפֶרֶק הַנִּזְקִין, פֵּרוּשׁ גַּזְלָנִין וְאַנָּסִין:

בְּשִׁבְלֶת הַנָּהָר. שְׁבִיל הַנָּהָר וּמְרוּצַת מֵימָיו. לְשׁוֹן וְשִׁבֹּלֶת שְׁטָפָתְנִי (תהלים סט):

לַהֲבִיאָן עִמּוֹ. שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְנָשְׂאָן, וּמְשִׁיטָן בַּנָּהָר:

פרק ב

משנה א

זֵעַת בָּתִּים טְהוֹרָה. אֵינָהּ מַכְשֶׁרֶת הַזְּרָעִים לְקַבֵּל טֻמְאָה:

זֵעָתוֹ טְמֵאָה. דְּמֻחֶמֶת הַמַּיִם הִיא. וְדָוְקָא בָּא בְּמַיִם שְׁאוּבִין. אֲבָל בָּא בְּמַיִם מְחֻבָּרִים דְּלֹא מַכְשְׁרֵי, לֹא, דְּאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא מִיהָא תְּלוּשִׁים נִינְהוּ, לֹא לְרָצוֹן נִתְלְשׁוּ:

משנה ב

מָרְחָץ טְמֵאָה. שֶׁל מַיִם שְׁאוּבִין:

זֵעָתָהּ טְמֵאָה. מַכְשֶׁרֶת אֶת הַפֵּרוֹת וּמְטַמֵּאתָן:

וּטְהוֹרָה. כְּלוֹמַר, וְזֵעַת מָרְחָץ טְהוֹרָה, כְּגוֹן מָרְחָץ שֶׁל מֵי מַעְיָן דְּלָאו מַיִם שְׁאוּבִים נִינְהוּ, הֲרֵי הוּא בְּכִי יֵתָּן, שֶׁהַזֵּעָה מַכְשֶׁרֶת אֶת הַפֵּרוֹת:

אִם טְמֵאָה. הַבְּרֵכָה. כָּל זֵעָה שֶׁיְּזִיעַ הַבַּיִת מֵחֲמָתָהּ, מַכְשֶׁרֶת וּמְטַמְּאָה. אֲבָל שֶׁלֹּא מֵחֲמָתָהּ, הַוָּיָא לַהּ זֵעַת הַבַּיִת וּטְהוֹרָה:

משנה ג

בַּרְזֶל טָמֵא. שֶׁבָּא מִשִּׁבְרֵי כֵלִים טְמֵאִין:

שֶׁבְּלָלוֹ. שֶׁטְּרָפוֹ וְעֵרְבוֹ עִם בַּרְזֶל טָהוֹר שֶׁבָּא מִן הָעֶשֶׁת:

אִם רֹב מִן הַטָּמֵא טָמֵא. חֲכָמִים גָּזְרוּ עַל כְּלֵי מַתָּכוֹת שֶׁנִּטְמְאוּ וּשְׁבָרָן וְהִתִּיכָן וְעָשָׂה מֵהֶן כֵּלִים, שֶׁיַּחְזְרוּ לְטֻמְאָתָן הַיְשָׁנָה עַד שֶׁיַּזֶּה עֲלֵיהֶן שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי וְיִטְבְּלֵם וְיַעֲרִיב שִׁמְשָׁן: **גַּסְטָרְיוֹת**. כְּמִין קְדֵרוֹת עֲשׂוּיוֹת לְהַשְׁתִּין בָּהֶן. וּבְלָשׁוֹן עֲרַבִי קוֹרִין לָהֶן בסריא"ש:

שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְנָכְרִים מַטִּילִין לְתוֹכָן. מַשְׁתִּינִים לְתוֹכָן. וְשֶׁתָּן שֶׁל נָכְרִי טָמֵא, דְּגָזְרוּ עֲלֵיהֶן שֶׁיִּהְיוּ כְזָבִין לְכָל דִּבְרֵיהֶן:

מֵי שְׁפִיכוּת. מַיִם שֶׁרָחֲצוּ בָהֶן וְשׁוֹפְכִין אוֹתָן לַחוּץ, וּבְחֻזְקַת טְמֵאִין הֵן:

אֵימָתַי. מִתְבַּטְּלִין מֵי הַשְׁפִיכוּת בְּרֹב:

בְּזְמַן שֶׁקָּדְמוּ. הֵן, וְאַחַר כָּךְ רַבּוּ עֲלֵיהֶן מֵי גְּשָׁמִים וְטִהֲרוּם:

אֲבָל אִם קָדְמוּ מֵי גְּשָׁמִים. אֲפִלּוּ נָפְלוּ עֲלֵיהֶן מַשֶּׁהוּ מֵי שְׁפִיכוּת, טְמֵאִים:

משנה ד

הַמְטַהֵר אֶת גַּגּוֹ. גַּרְסִינַן. וְאִית דְּגָרְסִי הַטּוֹרֵף אֶת גַּגּוֹ, פֵּרוּשׁ שֶׁטָּח גַּגּוֹ טִיט אוֹ סִיד לְהַשְׁווֹתוֹ. וְהַמַּיִם שֶׁנּוֹתְנִין עָלָיו כְּשֶׁמְּטַהֲרוֹ אוֹ כְשֶׁטָּחוֹ בְּטִיט, סְתָמָן שׁוֹפְכִין הֵן וּמְטַמְּאִין. וְכֵן הַמַּיִם שֶׁמְּכַבֵּס בָּהֶן אֶת כְּסוּתוֹ:

וְיָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִין. שֶׁהֵן מַיִם טְהוֹרִים. וְהַגַּג אוֹ הַכְּסוּת מְנַטְּפִים מַיִם:

אִם רֹב מִן הַטָּהוֹר טָהוֹר. כְּגוֹן שֶׁבַּתְּחִלָּה הָיָה מְנַטֵּף טִפִּים דַּקּוֹת וּלְאַחַר כֵּן מְנַטֵּף טִפִּים עָבוֹת, בְּיָדוּעַ שֶׁרֹב מִן הַטָּהוֹר:

אִם הוֹסִיפוּ לְנַטֵּף. שֶׁמְּמַהֲרִים הַטִּפִּים לֵירֵד זוֹ אַחַר זוֹ יוֹתֵר מִבַּתְּחִלָּה, טָהוֹר, דְּוַדַּאי רַבּוּ. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַטִּפּוֹת עַצְמָן יוֹתֵר גְּדוֹלוֹת מִמַּה שֶׁהָיוּ בַּתְּחִלָּה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ה

רוֹחֵץ בָּהּ מֵיָד. לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין כְּדֵי שֶׁיֵּחַמּוּ. דְּכֵיוָן דְּרֹב נָכְרִים, אַדַּעְתָּא דְּנָכְרִים הוּחֲמוּ:

אִם יֵשׁ בָּהּ רְשׁוּת. הַמַּלְכוּת קְרוּיָה רְשׁוּת, מִפְּנֵי שֶׁהָרְשׁוּת בְּיָדָהּ לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹנָהּ. וְלָאו דַּוְקָא מֶלֶךְ, אֶלָּא אִם יֵשׁ שָׁם אָדָם חָשׁוּב שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשָׂרָה עֲבָדִים שֶׁמְּחַמְּמִין לוֹ עֲשָׂרָה קְמָקוּמְיוֹת מַיִם בְּבַת אַחַת, מֻתָּר לִרְחֹץ בָּהּ מִיָּד, וְאַף עַל פִּי שֶׁרֹב הָעִיר יִשְׂרָאֵל. דְּאָמְרִינַן לִשְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם חָשׁוּב הוּחֲמוּ:

משנה ו

הָיָה בָּהּ יָרָק נִמְכָּר. יָרָק שֶׁנִּתְלַשׁ בְּשַׁבָּת, נִמְכָּר לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת:

אִם רֹב נָכְרִים לוֹקֵחַ מִיָּד. דְּכֵיוָן דְּרֹב נָכְרִים, אַדַּעְתָּא דְּנָכְרִים נִתְלַשׁ:

כְּדֵי שֶׁיָּבֹאוּ מִמָּקוֹם קָרוֹב. שֶׁיֵּשׁ שָׁם יָרָק. וְאַף עַל גַּב דְּשָׁמָא הוּבָא מִמָּקוֹם רָחוֹק, אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּלָּקְטוּ יָרָק מִמָּקוֹם קָרוֹב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יָרָק וְיָבִיאוּהוּ מִשָּׁם. שֶׁלֹּא

אָמְרוּ חֲכָמִים וְלַעֲרֶב יַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיִּעָשׂוּ, אֶלָּא גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֹאמַר לְנָכְרִי בְּשַׁבָּת לֵךְ וְהָבֵא, וּכְשֶׁרוֹאֶה שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְתִּין לָעֲרֶב כְּדֵי שֶׁיָּבֹא הַדָּבָר הַהוּא וַאֲפִלּוּ מִמָּקוֹם קָרוֹב, לֹא יֹאמַר לַנָּכְרִי לַהֲבִיאוֹ בְּשַׁבָּת:

וְאִם יֵשׁ שָׁם רָשׁוּת לוֹקֵחַ מִיָּד. דְּאַדַּעְתָּא דְאָדָם חָשׁוּב רְגִילִין תָּמִיד לְהָבִיא, וְלֹא אַדַּעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל הֲבִיאוֹ:

משנה ז

אִם רֹב נָכְרִים נָכְרִי. וּמַתְּר לְהַאֲכִילוֹ נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים בַּיָּדַיִם:

וְאִם רֹב יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל. וְחַיָּבִים לְהַחֲזִיר לוֹ אֲבֵדָתוֹ כְּיִשְׂרָאֵל. וּרְבוּתָא קָא מַשְׁמַע לָן, דְּמוֹצִיאִין מָמוֹן מִיַּד יִשְׂרָאֵל שֶׁזָּכָה בוֹ, וְלֹא אָמְרִינַן אוֹקֵי מָמוֹנָא אַחֲזָקָתֵיהּ שֶׁזָּכָה בוֹ עַד דְּמַיְתֵי הֵיאַךְ רְאָיָה שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל:

מָצָא עַל מָצָא יִשְׂרָאֵל. לְעִנְיַן נְזָקִין, שֶׁאִם שׁוֹרוֹ נָגַח שׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מְשַׁלֵּם חֲצִי נֶזֶק בִּלְבָד. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם נֶזֶק שָׁלֵם כְּדִין שׁוֹר שֶׁל נָכְרִי שֶׁנָּגַח שׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּבֵין תָּם בֵּין מוּעָד מְשַׁלֵּם נֶזֶק שָׁלֵם. דְּמַצֵּי אָמַר לֵיהּ, אַיְתֵי רְאָיָה דְּלָאו יִשְׂרָאֵל אֲנָא וּשְׁקוֹל. וְלִשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים הָוֵי סָפֵק, וְדָנִין בּוֹ לְהַחְמִיר. מִי שֶׁהֶרְגוּ, אֵינוֹ נֶהֱרָג עָלָיו. קִדֵּשׁ אִשָּׁה, צְרִיכָה גֵּט מִסָּפֵק. וְאֵינוֹ כְּיִשְׂרָאֵל גָּמוּר עַד שֶׁיִּטְבֹּל לְשֵׁם גֵּרוּת:

אַחַר רֹב הַמַּשְׁלִיכִין. הַיְנוּ אַחַר הַנָּכְרִים וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵן מֻעָט. וַאֲפִלּוּ לֹא הָיְתָה שָׁם אֶלָּא נָכְרִית אַחַת, הִיא חֲשׁוּדָה לְהַשְׁלִיךְ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ח

רֹב נַחְתּוֹמִים. אִם רֹב נַחְתּוֹמִים נָכְרִים, הַפַּת אֲסוּרָה, דְּפַת שֶׁל נָכְרִים הוּא מִשְׁמְנָה עָשָׂר דָּבָר שֶׁגָּזְרוּ בּוֹ בַּיּוֹם:

פַּת עִסָּה. פַּת נְקִיָּה:

פַּת קִבָּר. פַּת שֶׁאֵינָהּ נְקִיָּה:

אַחַר רֹב אוֹכְלֵי פַּת קִבָּר. אִם רֻבָּן נָכְרִים, הַפַּת אֲסוּרָה. אִי נַמִּי יֵשׁ לְפָרֵשׁ, אַחַר רֹב נַחְתּוֹמִין, אַחַר רֹב אוֹכְלֵי פַּת עִסָּה וְכוּ', אִם רֻבָּן חֲבֵרִים, הַפַּת טְהוֹרָה וְאֵין צָרִיךְ לְעַשֵּׂר. וְאִם רֻבָּן עַמֵּי הָאָרֶץ, הַפַּת טְמֵאָה וְצָרִיךְ לְעַשֵּׂר:

משנה ט

הוֹלְכִין אַחַר רֹב טַבָּחִים. אִם רֹב טַבָּחֵי יִשְׂרָאֵל, הַבָּשָׂר מֻתָּר. דְּאֵין הֲלָכָה כְּרַב דְּאָמַר בָּשָׂר שֶׁנִּתְעַלֵּם מִן הָעַיִן אָסוּר. וְרַב מוֹקֵי מַתְנִיתִין בְּעוֹמֵד וְרוֹאֶה מִשָּׁעָה שֶׁנִּשְׁחַט עַד שֶׁנִּפְלָה, אֲבָל לֹא יָדַע מִי הַשּׁוֹחֵט:

משנה י

אִם רֹב מַכְנִיסִין לְבָתֵּיהֶן פָּטוּר. מִלְּעַשֵּׂר:

לִמְכֹּר בַּשּׁוּק חַיָּב. שֶׁרֹב מְבִיאִין לִמְכֹּר בַּשּׁוּק, מִן הַבַּיִת מְבִיאִין אוֹתוֹ, וּכְבָר נִתְחַיֵּב. פֵּרוּשׁ אֶחָד, אִם רֹב מַכְנִיסִין לְבָתֵּיהֶן, פָּטוּר, לְפִי שֶׁרְגִילִין לְעַשֵּׂר קֹדֶם שֶׁיַּכְנִיס לַבַּיִת כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֶאֱכֹל מֵהֶן. דִּלְאַחַר שֶׁהִכְנִיסוּם לַבַּיִת, מִיָּד הֶקְבֵּעוּ לְמַעֲשֵׂר. הִלְכָךְ מַה שֶּׁנּוֹפֵל מֵהֶם בַּדֶּרֶךְ פָּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר, לְפִי שֶׁהוּא בְּחֶזְקַת מְעֻשָּׂר. אֲבָל כְּשֶׁמַּכְנִיסִין לְמִכֹּר, דַּרְכּוֹ לְהַכְנִיסָן טֶבֶל, לְפִי שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל מֵהֶן עֲרַאי, הִלְכָךְ הַנּוֹפֵל מֵהֶן אֵינוֹ בְּחֶזְקַת מְעֻשָּׂר:

אִם רֹב נָכְרִים וַדַּאי. רַבִּי מֵאִיר לְטַעְמֵיהּ, דְּסָבִירָא לֵיהּ אֵין קִנְיָן לְנָכְרִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַפְקִיעַ מִן הַמַּעֲשֵׂר, וּפֵרוֹת שֶׁגָּדְלוּ בְּקַרְקָעוֹת שֶׁל נָכְרִי, חַיָּבִים בְּמַעֲשֵׂר, וְהַנָּכְרִי פְּשִׁיטָא דְּלָא עֲשַׂר, הִלְכָךְ וַדַּאי טֶבֶל הֵן:

וְאִם רֹב יִשְׂרָאֵל דְּמַאי. כְּדִין פֵּרוֹת הַנִּמְצָאִים בְּיַד עַם הָאָרֶץ, שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְרִישׁ מֵהֶן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים וְכוּ'. חֲכָמִים סְבִירָא לְהוּ יֵשׁ קִנְיָן לְנָכְרִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַפְקִיעַ מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְאִם לֹא הָיָה יִשְׂרָאֵל מַטִּיל לְתוֹכוֹ, הָיָה הַכֹּל פָּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר. אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ אַפִלּוּ יִשְׂרָאֵל אֶחָד שֶׁמַּטִּיל לְתוֹכוֹ, הַכֹּל דְּמַאי, בִּשְׁבִיל פֵּרוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵן חַיָּבִין. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה יא

פֵּרוֹת שְׁנֵיָּה שֶׁרַבּוּ עַל שֶׁל שְׁלִישִׁית. שָׁנָה רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה שֶׁל שְׁמִטָּה נוֹהֵג בָּהֶן מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְכֵן רְבִיעִית וַחֲמִישִׁית. אֲבָל שָׁנָה שְׁלִישִׁית וְשִׁשִּׁית, מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר עָנִי:

וְשֶׁל שְׁבִיעִית. יֵשׁ בּוֹ קְדֻשַּׁת שְׁבִיעִית וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר. וּלְעִנְיַן כָּל הָנָךְ דִּינֵי קָתָנֵי דְּהוֹלְכִים אַחַר הָרֹב:

מֻחֶצָּה לְמֻחֶצָּה לְהַחֲמִיר. וּלְעִנְיַן סְפֵקָא דְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּמַעֲשֵׂר עָנִי, יַפְרִישׁ מַעֲשֵׂר אֶחָד, וְיִחֲלֹק הַפֵּרוֹת עַל הַמָּעוֹת, וְיִחֲלֹק הַפֵּרוֹת לָעֲנִיִּים, וְהַמָּעוֹת יֹאכַל בִּירוּשָׁלַיִם. וּלְעִנְיַן סְפֵקָא דִּשְׁבִיעִית, חַיָּבִין בְּמַעֲשֵׂר וְחַיָּבִין בִּקְדֻשַּׁת שְׁבִיעִית שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת בָּהֶן סְחוֹרָה וּמְלוּגְמָא, וְחַיָּבִין בְּבִעוּר:

פרק ג

משנה א

שַׂק שֶׁהוּא מָלֵא. מַעֲלוֹת הַמְּעָרָה. הַמְלֵאָה מַיִם:

כֹּל שֶׁשָּׁאֲבוּ. הַפֵּרוֹת מִלַּחְלוּחִית הַמַּיִם, הֲרֵי זֶה בְּכִי יֵתַּן. דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁיִּשְׁאֲבוּ הַפֵּרוֹת מִן הַמַּיִם, שֶׁמִּתּוֹךְ כָּךְ הֵן נִרְאִין גַּסִּים וּנְפוּחִים:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֹּל שֶׁהוּא כְנֶגֶד הַמַּיִם כו'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ב

חֲבִית. שֶׁל חֶרֶס, אוֹ שֶׁל כְּלֵי אֶבֶן הֲרֵכִים שֶׁהֵן כְּחֶרֶס. אֲבָל שְׁאָר כֵּלִים לֹא בָלְעֵי כָּל כָּךְ עַד שֶׁיִּהְיוּ הַפֵּרוֹת שֶׁבְּתוֹכָן שׁוֹאֲבִים:

שָׁאֲבוּ. נִתְלַחְלְחוּ הַפֵּרוֹת וּמַשְׁקֶה טוֹפֵחַ עֲלֵיהֶן:

הָכִי גָּרְסִינַן, וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִים טְהוֹרִים. שְׁאָר שִׁבְעָה מַשְׁקִים הַמַּכְשִׁירִים לְקַבֵּל טֻמְאָה, טְהוֹרִים הַפֵּרוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָבִית אִם נִתְלַחְלְחוּ מֵהֶן. דְּדַוְקָא מַיִם וְיַיִן וְחוֹמֶץ שֶׁהֵן דַּקִּים וּצְלוּלִים, הֵן נִבְלָעִין בֶּחָבִית מִפְּנֵי דַּקּוּתָן, וְהַפֵּרוֹת שׁוֹאֲבִים מֵהֶן. אֲבָל שֶׁמֶן דְּבַשׁ חֶלֶב דָּם טַל, הֵן עָבִין, וּמִפְּנֵי עָבְיָן אֵינָן יְכוֹלִין לְהִבָּלַע בְּתוֹךְ הַכְּלִי כָּל כָּךְ עַד שֶׁיִּהְיוּ הַפֵּרוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָבִית שׁוֹאֲבִים מֵהֶן, הִלְכָּךְ אֵינָן בְּכִי יֵתַּן:

שֶׁאֵין הַקִּטְנִית שׁוֹאֶבֶת. כְּגוֹן פּוֹלִים וַאֲפוּנִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי נְחֶמְיָה:

משנה ג

הָרוֹדֶה פַּת חַמָּה. שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּרוֹת וְלֹא הֶכְשְׁרָה לְקַבֵּל טֻמְאָה:

רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא. כְּלוֹמַר הֶכְשֵׁר הַלֶּחֶם לְקַבֵּל טֻמְאָה מֵחֲמַת הַיַּיִן שֶׁנִּבְלַע בּוֹ. אִי נַמִי, אִם הָיָה הַיַּיִן טָמֵא, מְטַמֵּא רַבִּי מֵאִיר מֵחֲמַת הַיַּיִן טָמֵא הַנִּבְלָע בָּהּ:

רַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר בְּשֶׁל חִטִּים. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ד

הַמְרַבֵּץ אֶת בֵּיתוֹ. מְזַלֵּף בּוֹ מַיִם כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲלֶה הָאָבָק:

וְטָנָנוּ. נִתְלַחְלְחוּ. לְשׁוֹן אִם הָיְתָה שָׂדֶה מְטֻנָּנֶת, שֶׁפֵּרוּשׁוֹ שָׂדֶה לַחָה, בְּפֶרֶק קַמָּא דְּמוֹעֵד קָטָן [דַּף ו]:

אִם מֵחֲמַת הַסָּלַע. צוּר שֶׁמִּשֶּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית, וְהוּא רִצְפַּת הַבַּיִת, וּמִתּוֹךְ כָּךְ נִתְלַחְלְחוּ הַחִטִּים:

הַמְטַנֵּן בְּחֹל. מַטְמִין הַפֵּרוֹת בְּחֹל כְּדֵי שֶׁיִּטַּנְּנוּ, כְּלוֹמַר שֶׁיִּתְלַחְלְחוּ, שֶׁיִּקָּבְלוּ מִלַּחְלוּחִית הַחוֹל:

הֲרֵי זֶה בְּכִי יֵתַּן. דְּאֵין חֹל בְּלֹא מַיִם:

משנה ה

נָגוּב. יָבֵשׁ:

אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא נָתַן בָּהּ חִטִּים וְטָנְנוּ. הָכִי קָאָמַר, אִם נָתַן בָּהּ חִטִּים, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא טָנְנוּ:

כְּשֶׁהַטַּל עֲלֵיהֶם. כְּגוֹן שֶׁהָיָה מַשְׁכִּיר לִמְלַאכְתּוֹ וְלִקֵּט עֲשָׂבִים עִם הַטַּל שֶׁעֲלֵיהֶם, אֲבָל הוּא לֹא נִתְכַּוֵּן בִּשְׁבִיל הַטַּל:

לְהָטֵן בָּהֶם חִטִּים. לְהַטְמִין בָּהֶם חִטִּים כְּדֵי שֶׁיִּטַּנְּנוּ:

אִם נִתְכַּוֵּן לְכָךְ. לַטַּל שֶׁעֲלֵיהֶן:

אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לִשְׁמֹחַ. שֶׁהֲרֵי הָיָה צָרִיךְ לְלָתָתָן:

אֶלָּא אִם עָמַד. נִתְעַכֵּב שָׁם כְּדֵי שֶׁיֵּרְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים:

משנה ו

פִּקֵּק הַצִּנּוֹר. סָתַם הַצִּנּוֹר כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ הַמַּיִם:

אוֹ אִם חִלְחֵל לְתוֹכוֹ. שֶׁנֶּעֱנַע וְנֶעֱרַ הַזֵּיתִים בַּמַּיִם שֶׁבְּתוֹךְ הַצִּנּוֹר. דִּסְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה, שֶׁאֵין הַמַּחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת לְהַכְשִׁיר עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה מַעֲשֶׂה לְגַלּוֹת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁבִּלְבּוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ז

אִם הָפַךְ הַשַּׁקִּים. לְצַד אַחֵר, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁרוּ בַּמַּיִם מִשְּׁנֵי צְדָדִין, אָז הֻכְשְׁרוּ:

אִם עָמַד וְהִדִּיחַ. אִם עָמַד בַּמַּיִם לְהָדִיחַ רַגְלֵי בְהֶמְתּוֹ, אָז מַכְשִׁירִים מַיִם הָעוֹלִין בְּרַגְלֵיהֶם אִם נָפְלוּ עַל הַפֵּרוֹת:

בְּאָדָם וּבִבְהֵמָה טְמֵאָה. מַכְשִׁירִין הַמַּיִם הָעוֹלִים בְּרַגְלֵיהֶן בֵּין הֵדִיחַ בֵּין לֹא הֵדִיחַ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ח

הַמּוֹרִיד אֶת הַגַּלְגַּלִּים. אֹפֶן מַרְכְּבֹתָיו, מְתַרְגְּמִינַן גַּלְגְּלֵי רְתִיכֵיהוֹן:

בְּשָׁעַת הַקָּדִים. בְּשָׁעַת הַחֹם רוּחַ הַקָּדִים נוֹשֶׁב. וְדֶרֶךְ כְּלֵי עֵץ שֶׁהֵם מִתְבַּקְּעִים מִפְּנֵי הַחֹם, וּמוֹרִידִין אוֹתָן לַמַּיִם וְהַבְּקָעִים מִתְחַבְּרִים. וְהֵינוּ שֶׁיָּחוּצוּ, כְּמוֹ שֶׁיָּאוּצוּ, כְּלוֹמַר כְּדֵי שֶׁיֵּהָדְקוּ וְיִדָּחֲקוּ הַבְּקָעִים זֶה בָּזֶה:

הֲרֵי זֶה בְּכִי יַתִּן. הַמַּיִם הַנִּתְלִים בָּהֶם מַכְשִׁירִין הַזְּרָעִים לְקַבֵּל טֻמְאָה, מִשּׁוּם דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁיִּהְיוּ אוֹתָם הַמַּיִם נִתְלִים בַּכְּלִי לְהַדֵּק הַבְּקָעִים:

בְּשָׁעַת הַיַּחַף. שֶׁהַבְּהֵמָה יְגֵעָה וַעֲיֵפָה מִטַּרַח הַדֶּרֶךְ, וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁהִיא דָּשָׁה בַּתְּבוּאָה, הַמַּיִם שֶׁהִיא מַעֲלָה בְּרַגְלֶיהָ לְעוֹלָם מַכְשִׁירִים הַזְּרָעִים לְקַבֵּל טֻמְאָה, לְפִי שֶׁהֵם לְרָצוֹן, שֶׁהַמַּיִם יְפִים לָהּ לִצְנָנָהּ וּלְקֵרְרָהּ. פֵּרוּשׁ אַחֵר, בְּשָׁעַת הַיַּחַף וְהַדַּיִשׁ, בְּשָׁעַת הַקְּצִיר רוֹצֶה הוּא שֶׁהַבְּהֵמָה תִּרְחַץ רַגְלֶיהָ בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיוּ נְקִיּוֹת לְדוּשׁ הַתְּבוּאָה:

פרק ד

משנה א

הַשּׁוֹחֶה לִשְׁתּוֹת. בְּפִיו וּבִשְׁפָמוֹ הֲרֵי הֵן בְּכִי יַתִּן. דְּהַיְנוּ טַעֲמָא, לְפִי שֶׁאֵין הַמַּיִם נִכְנָסִים לְפִיו אֶלָּא אִם כֵּן נוֹגְעִים בִּשְׁפָמוֹ תְּחִלָּה, הִלְכָּךְ אַחְשְׁבִינְהוּ:

הַמְמַלֵּא בְּחָבִית הַמַּיִם הָעוֹלִים אַחֲרֶיהָ. הֲרֵי הֵן בְּכִי יַתִּן, דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּכָּנֵס עַד שֶׁיִּגְעוּ לָאֲחוֹרֶיהָ. אֲבָל הִנִּיחָהּ תַּחַת הַצִּנּוֹר, אֵין שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ בְּכִי יַתִּן, דְּאֶפְשָׁר לַקִּלּוּחַ שֶׁיֵּרֵד לְתוֹכָהּ וְלֹא יִגַּע לַאֲחוֹרֶיהָ:

מְכֻנָּן עַל צַוָּארָהּ. מְסֻבָּב כְּמִין טַבַּעַת מַקִּיף לְצַוָּאר הֶחָבִית. מְכֻנָּן לְשׁוֹן הוּא עָשְׂךְ וַיְכֹנְנֶךָּ (דברים לב):

נָתָנָהּ. לֶחָבִית:

תַּחַת הַצִּנּוֹר. לְקַבֵּל הַמַּיִם:

אֵינָן בְּכִי יַתִּן. הַמַּיִם שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ וְשֶׁבַּחֻבָּל. דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ אֶלָּא שֶׁיִּפְלוּ הַמַּיִם לְתוֹכָהּ בִּלְבַד:

משנה ב

אֲפִלּוּ אַב הַטֻּמְאָה. אֲפִלּוּ הָיָה הָאָדָם הַזֶּה אַב הַטֻּמְאָה וְנִטְמְאוּ הַמַּשְׁקִין שֶׁיָּרְדוּ עָלָיו, וַאֲנַן אָמְרִינַן לְעֵיל דְּמַשְׁקִין טְמֵאִים מְטַמְּאִים לְרָצוֹן וְשֶׁלֹּא לְרָצוֹן, אֲפִלּוּ הָכִי אֵינָן מַכְשִׁירִין, כֵּיוָן שֶׁיְּרִידַת הַגְּשָׁמִים עָלָיו הָיְתָה שֶׁלֹּא לְרָצוֹן:

וְאִם נֵעֵר. כְּמוֹ הַמְנַעֵר טַלִּיתוֹ [שַׁבָּת קמז]. שֶׁנִּעֵר גּוּפוֹ לְהָסִיר הַגְּשָׁמִים מֵעָלָיו:

בְּכִי יַתִּן. הַמַּיִם הַנּוֹפְלִים מִמֶּנּוּ מַכְשִׁירִין הֵן:

לְהַקֵּר. לְקָרֵר עַצְמוֹ:

אוֹ לְדוֹחַ. לְרַחֵץ גּוּפוֹ, כְּגוֹן שֶׁהָיָה מְלֻכְלָךְ בְּטִיט אוֹ בְּצוֹאָה:

בְּטָמֵא. אִם הָיָה הָאָדָם טָמֵא:

טְמֵאִים. הַמַּיִם. וְאִם נָפְלוּ עַל הַפֵּרוֹת, הִכְשִׁירוּם וְטִמְּאוּם כְּאַחַת:

וּבְטָהוֹר בְּכִי יַתִּן. וּמַכְשִׁירִין:

משנה ד

חָבִית שֶׁיָּרַד הַדֶּלֶף לְתוֹכָהּ. שֶׁלֹּא לְרָצוֹן, וּבְתוֹכָהּ פֵּרוֹת וְאֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁיֶּיכָּשְׁרוּ לְקַבֵּל טֻמְאָה:

יְשַׁבֵּר. שֶׁאִם מְעָרֶה, הֲרֵי מַעֲבִיר הַמַּיִם מִזֶּה לָזֶה לְרָצוֹן וְנִמְצְאוּ הַפֵּרוֹת מֻכְשָׁרִין:

וּמוֹדִים. בֵּית שַׁמַּאי לְבֵית הִלֵּל:

שֶׁהוּא מוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ וְכוּ' וְהֵן טְהוֹרִין. כְּלוֹמַר לֹא הֻכְשְׁרוּ בְכָךְ:

משנה ה

הַנִּתָּזִין. מִמֶּנָּה לַחוּץ:

וְהַצָּפִּין. לְמַעְלָה וְיָצְאוּ לַחוּץ. כֵּלְהוּ אֵינָן בְּכִי יֶתֶן, לְפִי שֶׁהֵן שֶׁלֹּא לְרָצוֹן, וְכֵן הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ:

נְטָלָהּ לְשָׁפְכָן. שֶׁלֹּא שְׁפָכָן בִּמְקוֹמָן, אֶלָּא נָטַל הָעֲרֵבָה לִשְׁפֹּךְ הַמַּיִם בְּמָקוֹם אַחֵר, הֲרֵי הֵן בְּכִי יֶתֶן, דִּלְרָצוֹן הֵן הוֹאִיל וְלֹא שְׁפָכָן מִיָּד שָׁם בִּמְקוֹמָן:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִנִּיחָן שָׁם אֶלָּא נְטָלָהּ לִשְׁפָכָן, אֵינָן בְּכִי יֶתֶן:

הִנִּיחָהּ. אִם הִנִּיחַ אֶת הָעֲרֵבָה מִתְּחִלָּה כְּדֵי שֶׁיֵּרֵד הַדֶּלֶף לְתוֹכָהּ:

אֵלּוּ וָאֵלּוּ. בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל מוֹדִים שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁנְּטָלָהּ אַחַר כָּךְ וּשְׁפָכָהּ, הֲרֵי הֵן בְּכִי יֶתֶן, הוֹאִיל וּכְבָר חִשֵּׁב עֲלֵיהֶן:

מַיִם הָעוֹלִים בְּיָדָיו. שֶׁמְּכַבֵּס בָּהֶן, נִיחָא לֵיהּ:

בִּרְגָלָיו. לֹא נִיחָא לֵיהּ:

אֶלָּא אִם כֵּן נִטְנְפוּ רַגְלָיו. הָווּ בְּכִי יֶתֶן. מִידֵּי דַּהֲוָה אַמְמַלֵּא בֶּחָבִית דִּלְעֵיל, דְּמַיִם הָעוֹלִים אַחֲרֵיהָ בְּכִי יֶתֶן, כִּדְפָרִישְׁנָא לְעֵיל, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַמַּיִם לִכָּנֵס לְתוֹכָהּ עַד שֶׁיִּגְּעוּ לָאֲחוֹרֶיהָ:

משנה ו

וְהֵם טְהוֹרִין. אַף עַל פִּי שֶׁפָּשַׁט אָדָם טָמֵא אֶת יָדוֹ וְנָטַל, לְפִי שֶׁלֹּא הֶכְשִׁירוּ בַּמַּיִם שֶׁבַּמְקֻוֶה, דִּכְתִיב (ויקרא יא) בְּכָל כְּלִי יִטְמָא, מַה כְּלִי מְיֻחָד שֶׁהוּא תָּלוּשׁ וּמַכְשִׁיר, אַף כָּל שֶׁהוּא תָּלוּשׁ מַכְשִׁיר, לַאֲפוֹקֵי מַיִם שֶׁבְּבוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת שֶׁאֵינָן תְּלוּשִׁים מִן הַקַּרְקַע שֶׁאֵינָן מַכְשִׁירִים כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְלְשׁוּ:

הֶעֱלָם מִן הַמַּיִם. הֶכְשִׁירוּ הַתַּרְמוֹסִין לְקַבֵּל טֻמְאָה בַּמַּיִם הַתְּלוּשִׁים:

הַנּוֹגְעִים בַּקְּפָה טְמֵאִים. שֶׁהַקְּפָה נַעֲשֵׂית רִאשׁוֹן כְּשֶׁנִּגַּע בָּהּ אָדָם טָמֵא, וְהַתַּרְמוֹסִים הַנּוֹגְעִים בַּקְּפָה הָווּ שֵׁנִי:

וּשְׁאָר כָּל הַתַּרְמוֹסִים. שֶׁאֵין נוֹגְעִים בַּקְּפָה:

טְהוֹרִים. דְּאֵין שֵׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בְּחֻלִּין:

נִדָּה מְדִיחָתוֹ וְהוּא טָהוֹר. דְּלֹא הֶכְשֵׁר לְקַבֵּל טֻמְאָה בַּמַּיִם שֶׁמְּחַבְּרִים בַּמְּעָרָה:

משנה ז

יָדָיו טְהוֹרוֹת. דְּלֹא בָּעֵינַן כַּוָּנָה לְחֻלִּין. אֲבָל אִם הָיוּ פֵּרוֹת מַעֲשֵׂר וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁל תְּרוּמָה, יָדָיו טְמֵאוֹת כְּשֶׁהָיוּ, עַד שֶׁיְּכַוֵּן לְהַטְבִּיל יָדָיו:

וְהַפֵּרוֹת טְהוֹרִים. וְלֹא הֶכְשִׁירוּ, דְּלֹא אַחְשְׁבֵהּ לְהַךְ נְפִילָה:

וְאִם בִּשְׁבִיל שֶׁיּוּדְחוּ יָדָיו. נִתְכַּוֵּן לִטֹּל אֶת הַפֵּרוֹת מִן הַמַּיִם, הַפֵּרוֹת הֲרֵי הֵן בְּכִי יֵתָּן וּמַכְשִׁירִים לְקַבֵּל טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא. דְּאַחְשְׁבַהּ לְהַהִיא נְפִילַת פֵּרוֹת לִטֹּל יָדָיו בְּהַהִיא גְּבָהָתָן, וְהָוֵי לֵיהּ מַשְׁקֶה שֶׁסּוֹפוֹ לְרָצוֹן, דְּאַף עַל פִּי שֶׁאֵין תְּחִלָּתוֹ לְרָצוֹן הֲרֵי זֶה בְּכִי יֵתָּן:

משנה ח

וּפָשַׁט אַב הַטֻּמְאָה אֶת יָדָיו לְתוֹכָהּ טְמֵאָה. דִּכְלִי חֶרֶס מְקַבֵּל טֻמְאָה מֵאַב הַטֻּמְאָה הַנּוֹגֵעַ בְּתוֹכוֹ, וְלֹא עָלְתָה לוֹ טְבִילָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַמִּקְוֶה, לְפִי שֶׁהַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ חוֹצְצִים בֵּינוֹ וּבֵין מֵי הַמִּקְוֶה:

מַגַּע טֻמְאוֹת טָהוֹרָה. אִם לֹא הָיָה אַב הַטֻּמְאָה שָׁנֻגַּע בָּהּ, אֶלָּא רִאשׁוֹן לַטֻּמְאָה וְהוּא הַנִּקְרָא מַגַּע טֻמְאוֹת, כְּלוֹמַר הַנּוֹגֵעַ בַּאֲבוֹת הַטֻּמְאָה, אָז טְהוֹרָה הַקְּדֵרָה, לְפִי שֶׁאֵין כְּלִי חֶרֶס מְקַבֵּל טֻמְאָה אֶלָּא מֵאַב הַטֻּמְאָה, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא נִטְמְאַת הַקְּדֵרָה אֶלָּא מֻחְמֶרֶת מַשְׁקִים טְמֵאִים שֶׁבְּתוֹכָהּ שֶׁנִּטְמְאוּ וְחוֹזְרִים וּמְטַמְּאִים אוֹתָהּ, וּמִשּׁוּם הָכִי אֵינָהּ מְטַמְּאָה, שֶׁהֲרֵי הַשְׁקוּ הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ בְּמֵי מִקְוֶה וְנִטְהֲרוּ. אֲבָל שְׁאָר מַשְׁקִים כְּגוֹן יַיִן שֶׁמֶן וְחָלָב, אֵין הַמִּקְוֶה מְטַהֵר אוֹתָם, דְּלֹא סָלְקָא לְהוּ הַשְׁקָה, הִלְכָּךְ חוֹזְרִים וּמְטַמְּאִים אֶת הַקְּדֵרָה, דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ עַל הַמַּשְׁקִים שֶׁיִּהְיוּ מְטַמְּאִין כֵּלִים, גְּזֵרָה מִשּׁוּם מַשְׁקֶה זָב וְזָבָה:

משנה ט

הַמְמַלֵּא בְּקִילוֹן. כְּשֶׁהַמַּיִם מְכֻנָּסִים בְּמָקוֹם אֶחָד וּמְבַקְּשִׁים לַהֲבִיאָן אֶל שָׂדֶה אַחֵר, עוֹשִׂים לָהֶן דֶּרֶךְ שֶׁיָּבְאוּ בוֹ אוֹתָן הַמַּיִם, וְשָׁם אוֹתוֹ דֶּרֶךְ שֶׁאוֹתָן הַמַּיִם נִמְשָׁכִים בּוֹ נִקְרָא קִילוֹן, וְעַד שְׁלֹשָׁה יָמִים אֵין אוֹתוֹ קִילוֹן מִתְנַגֵּב מִן הַמַּיִם שֶׁהִמְשִׁיכוּ לְתוֹכוֹ, וּמַכְשִׁירִין אֶת הַפֵּרוֹת שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹכָן, שֶׁהֲרֵי הֵן לָרָצוֹן:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אִם נִגְּבוּ מִיָּד. רַבִּי עֲקִיבָא לֹא פָלֵיג אַתַּנָּא קַמָּא. דִּסְתָם קִילוֹן אֵינוֹ מִתְנַגֵּב עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְתַנָּא קַמָּא בִּסְתָם אֵירֵי. וְהָכִי מוּכָח בְּהֶדְיָא בַּתּוֹסֶפְתָּא, דְּמוֹדֶה רַבִּי עֲקִיבָא בִּסְתָם שֶׁהוּא שְׁלֹשָׁה יָמִים:

משנה י

שֶׁנָּפְלוּ עֲלֵיהֶם מַשְׁקִים. טְמֵאִים:

אִם רַבּוּ. מֵי גְּשָׁמִים עַל הַמַּשְׁקִים הָהֵם, בִּטְּלוּם וְטִהֲרוּם:

הוֹצִיאָן כְּדֵי שֶׁיֵּרְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים. דְּאַחְשְׁבִינְהוּ לַגְּשָׁמִים:

אַף עַל פִּי שֶׁרַבּוּ טְמֵאִין. דְּנִטְמְאוּ הַגְּשָׁמִים עַצְמָן:

בָּלְעוּ מַשְׁקִין טְמֵאִים. כְּגוֹן שֶׁהָעֵצִים נְגוּבִים מִבַּחוּץ וּבְתוֹכָן מַשְׁקִין בְּלוּעִין, אַף עַל פִּי שֶׁהוֹצִיאָן כְּדֵי שֶׁיֵּרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים דְּאַחְשְׁבִינְהוּ לַגְּשָׁמִים, אֲפִלּוּ הָכִי טְהוֹרִין, דְּלֹא נָגְעוּ בְּמַשְׁקִין טְמֵאִין, שֶׁהֲרֵי בָּלְעוּ:

לֹא יַסִּיקֵם אֶלָּא בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת. שֶׁלֹּא יִטַּמְּאוּ הַיָּדַיִם אֶת מֵי הַגְּשָׁמִים שֶׁהֶחְשִׁבוּ וְיַחְזְרוּ וִיטַמְּאוּ אֶת הַתַּנּוּר, דְּמַשְׁקֶה מְטַמֵּא כְּלִי. אֲבָל בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת יָכוֹל לְהַסִּיקָם בַּתַּנּוּר, וְהַתַּנּוּר טָהוֹר, וְלֹא אָמְרִינַן דְּסוֹף מַשְׁקֶה טָמֵא הַבָּלוּעַ לָצֵאת מֵהֶמַת הַהֶסֵּק, דִּבְעֵצִים שֶׁהָאֵשׁ שׁוֹלֶטֶת בָּהֶן וְנֶאֱחָז בָּהֶן הָאוּר כָּלִין הַמַּשְׁקִים לְתוֹכָן, וְאֵין יוֹצְאִים לַחוּץ כְּשֶׁמַּסִּיקִין בַּתַּנּוּר:

אִם הָיוּ לַחִין. עֵצִים הַלָּלוּ שֶׁבָּלְעוּ מַשְׁקִין טְמֵאִין, וּמֵחֲמַת לַחוּתָן יָצְאוּ מַשְׁקִין עַצְמָן מֵהֶן, וְאִם אוֹתָן מַשְׁקִים פָּלְטוּ מַשְׁקֶה הַטָּמֵא הַבָּלוּעַ, וְרַבּוּ מַשְׁקִין שֶׁמַּעַצְמָן עַל מַשְׁקֶה הַבָּלוּעַ: **טְהוֹרִין**. שֶׁבִּטְּלוּ אוֹתָן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק ה

משנה א

מִי שֶׁטָּבַל בַּנָּהָר. וּמַיִם שֶׁעָלָיו מַכְשִׁירִין, שֶׁהֲרֵי לְרָצוֹן הֵן:

וְהָיָה לְפָנָיו נָהָר אַחֵר וְעָבַר בּוֹ. וּמַיִם שֶׁעָלָיו מִן הַנָּהָר הַשֵּׁנִי אֵינָן לְרָצוֹן וְאֵינָן מַכְשִׁירִין:

טְהֲרוּ. מֵי הַנָּהָר הַשֵּׁנִי, מַיִם שֶׁהֶעֱלָן עִמּוֹ מִן הַטְּבִילָה, וְאֵין מַכְשִׁירִין לֹא אֵלּוּ וְלֹא אֵלּוּ:

דָּחָיוּ. דְּחָהוּ:

לִשְׁכְרוֹ. שֶׁהָיָה חֲבֵרוֹ שִׁכּוֹר וּמִתּוֹךְ שִׁכְרוּתוֹ דְּחָהוּ וְהִפִּילוֹ בַּנָּהָר:

וְכֵן לִבְהֶמְתּוֹ. שֶׁהִפִּיל אֶת הַבְּהֵמָה בְּשִׁכְרוּתוֹ בַּנָּהָר, וְהָיוּ עָלָיו מֵי טְבִילָה, וְעַל הַבְּהֵמָה מַיִם לְרָצוֹן:

טְהֲרוּ שְׁנֵיִים. שֶׁהָיוּ עַל יְדֵי שִׁכְרוּת וְלֹא לְרָצוֹן:

אֶת הָרִאשׁוֹנִים. שֶׁהָיוּ לְרָצוֹן:

וְאִם כִּמְשַׂחֵק. דְּחָה אֶת חֲבֵרוֹ בַּנָּהָר אוֹ אֶת הַבְּהֵמָה, גַּם הַשְּׁנִיִּים בְּכִי יַתִּן, דְּכֻלְּהוּ לְרָצוֹן נִינְהוּ:

משנה ב

הַנִּתְזִין. שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה:

הָעוֹשֶׂה צִפּוֹר בַּמַּיִם. שֶׁמַּעֲלֶה עַל פְּנֵי הַמַּיִם רְתִיחוֹת כְּמִין אֲבַעְבּוּעוֹת:

הַנִּתְזִין. בַּעֲשִׂית אֲבַעְבּוּעוֹת:

וְאֶת שֶׁבָּהּ. דְּהַיְנוּ מֵי אֲבַעְבּוּעוֹת עַצְמָן. וְאִית דְּגָרְסֵי, הָעוֹשֶׂה צִנּוֹר בַּמַּיִם. כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים הַנְּעָרִים כְּמִין צִנּוֹר שֶׁל קָנֶה אוֹ שֶׁל עֵץ חָלוּל, לְנַתֵּז מִמֶּנּוּ הַמַּיִם בִּצְחוֹק:

וְאֶת שֶׁבָּהּ. הַמַּיִם הַנִּשְׁאָרִים בַּצִּנּוֹר:

משנה ג

וּבְלִלָן שֶׁיִּנָּגְבוּ. בָּלַל כָּל הַפֵּרוֹת בְּמַיִם, שֶׁכְּשֶׁיִּהְיוּ הַמַּיִם מְפַזְּרִים בְּכָל הַפֵּרוֹת, יִתְנַגְּבוּ יוֹתֵר מְהֵרָה:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָן בְּכִי יַתָּן. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ד

לְעָמְקוֹ בְּכִי יַתָּן וּלְרָחְבּוֹ אֵינוֹ בְּכִי יַתָּן. כְּשֶׁאָדָם מוֹדֵד עָמְקוֹ שֶׁל בּוֹר בְּקָנֶה, נִכָּר רֹשֶׁם הַמַּיִם בַּקָּנֶה עַד כַּמָּה הֵן מַגִּיעִים, וּמִתּוֹךְ כָּךְ יוֹדֵעַ עָמְקוֹ, לְפִיכָךְ רוֹצֶה הוּא בַּמַּשְׁקֶה שֶׁבָּרֹשֶׁם. אֲבָל לְרָחְבּוֹ אֵינוֹ רוֹצֶה בְּמַשְׁקֶה שֶׁבָּרֹשֶׁם. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁחָזַר רַבִּי טַרְפוֹן לְהִיוֹת שׁוֹנֶה כִּדְבָרָיו:

משנה ה

לֵידַע כַּמָּה מַיִם יֶשׁ בּוֹ. רוֹצֶה בַּמַּשְׁקֶה שֶׁבָּרֹשֶׁם, כְּדַאֲמַרַן, לְפִיכָךְ הֲוֵי בְּכִי יַתָּן. אֲבָל לֵידַע אִם יֶשׁ בּוֹ מַיִם, אֵין צָרִיךְ רֹשֶׁם שֶׁל מַשְׁקֶה:

וְשֶׁבָּאֶבֶן. כְּלוֹמַר, שֶׁבָּאֶבֶן נִמְּי טְהוֹרִים, שֶׁאֵין מַכְשִׁירִים:

משנה ו

הַחוֹבֵט עַל הַשֶּׁלַח. מַכֶּה בָּעוֹר אַחַר רְחִיצָתוֹ כְּדֵי לְנַעֲרוֹ מִן הַמַּיִם:

הַשֶּׁלַח. הָעוֹר כְּמוֹת שֶׁהוּא כְּשֶׁמַּפְשִׁיטִים אוֹתוֹ מִן הַבְּהֵמָה [בְּרֵאשִׁית לז] נִקְרָא שֶׁלַח. תַּרְגּוּם וַיַּפְשִׁיטוּ, וְאַשְׁלְחוּ:

שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן שֶׁיֵּצְאוּ עִם הַצּוֹאָה. מִתְכַּוֵּן שֶׁיֵּצְאוּ הַמַּיִם עִם הַלִּכְלוּךְ שֶׁנִּתְחַבֵּר בָּהֶן, לְפִיכָךְ מַכְשִׁיר מַה שֶּׁנִּתַּז מִמֶּנּוּ וַאֲפִלּוּ שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ז

הֶעֱקֵל. מָקוֹם בְּשׁוּלֵי הַסְּפִינָה שֶׁמִּתְקַבְּצִים שָׁם הַמַּיִם הַנִּכְנָסִים בַּסְּדָקִים שֶׁל סְפִינָה:

אִם נֵעֵר. לְהָסִיר הַמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶן. כְּמוֹ הַמְנַעֵר טַלִּיתוֹ:

לְצָרְפָהּ. לְבָדְקָהּ אִם הַמַּיִם נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ אִם לָאו. פֵּרוּשׁ אַחֵר, לְחַזְקָהּ וּלְחָסְמָהּ. לְפִי שֶׁכְּשֶׁהִיא בַּיַּבָּשָׁה, נִבְקַעַת מֵאֵלֶיהָ, וּמַכְנִיסִים אוֹתָהּ בַּיָּם כְּדֵי שֶׁתִּשְׁרֶה בַּמַּיִם וְיִסָּתְמוּ בְּקוּעֶיהָ וּסְדָקֶיהָ:

מַסְמֵר לַנְּשָׁמִים לְצָרְפוֹ. לְחַזְקוֹ וּלְחָסְמוֹ, כְּשֶׁיָּבֹאוּ עָלָיו מַיִם לְאַחַר שֶׁנִּתְלַבֵּן בָּאֵשׁ:

אוּד. עֵץ שֶׁמְּקָצָתוֹ אָכְלָה הָאֵשׁ:

משנה ח

קַסְיָא שֶׁל שַׁלְחָנוֹת. כִּסּוּי שֶׁמְּכַסִּין עַל הַשֻּׁלְחָן שֶׁלֹּא יִפֹּל עַל הַמָּזוֹן שֶׁעָלָיו מַיִם אוֹ דָּבָר שֶׁל טִנּוּף וְלִכְלוּךְ:

וְהַשִּׁיפָא שֶׁל לְבֵנִים. מַחְצֶלֶת שֶׁל שִׁיפָא וְשֶׁל גֶּמִי שֶׁמְּכַסִּים עַל הַלְּבֵנִים לְהָגֵן מִן הַגְּשָׁמִים. וַהֲרֵי אֵלּוּ כְּמוֹ בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יִלְקֶה הַכּוֹתֶל שֶׁאֵינָן בְּכֵי יָתֵן:

אֲבָל אִם נֵעֵר. שֶׁמִּתְכַּוֵּן לַהֲדִיחָם, הֲרֵי זֶה בְּכֵי יָתֵן:

משנה ט

כָּל הַנִּצּוֹק טָהוֹר. אִם מְעֻרֶה מִכְּלִי טָהוֹר לִכְלִי טָמֵא, מַה שֶּׁבָּעֶלְיוֹן טָהוֹר, דְּנִצּוֹק אֵינוֹ חִבּוּר. חוּץ מֵהָנֵי דַּחֲשִׁיב, מִפְּנֵי שֶׁסּוֹלְדִים לַאֲחוֹרֵיהֶם, כְּשֶׁהַקִּלּוּחַ נִפְסָק, חוֹזֵר הַנִּשְׁאָר לְמַעְלָה:

מִדְּבַשׁ הַזֵּיפִים. אִית דְּמְפָרְשֵׁי דְּבַשׁ טוֹב וְחָשׁוּב, שֶׁמִּתּוֹךְ חֲשִׁיבוּתוֹ מְזַיְּפִין אוֹתוֹ וּמְעָרְבִין בּוֹ פְּסֹלֶת. וְאִית דְּאָמְרֵי, עַל שֵׁם מְקוֹמוֹ שֶׁבָּא מִזִּיף. כְּמוֹ בְּבֹא הַזִּיפִים וַיֹּאמְרוּ לְשָׁאוּל (תהלים נד):

וְהַצַּפָּחַת. מַאֲכָל עָשׂוּי מִקֶּמַח וּדְבַשׁ וְהוּא רַךְ כָּל כָּךְ שֶׁיְּכוֹלִים לְהַצִּיקוֹ. וְדוֹמֶה לוֹ כְּצַפִּיחִית בִּדְבַשׁ (שְׁמוֹת טז):

הַמִּקְפָּה. תַּבְשִׁיל שֶׁאֵינוֹ לֹא רַךְ וְלֹא קָשֶׁה אֶלָּא קָפוּי, קָרוּי מִקְפָּה:

שֶׁל גְּרִיסִין. פּוֹלִים טְחוּנוֹת וּגְרוּסוֹת בְּרֻחַיִם:

וְשֶׁל פּוֹלִים. שְׁלֵמוֹת שֶׁאֵינָן גְּרוּסוֹת בְּרֻחַיִם:

מִפְּנֵי שֶׁהִיא סוֹלֶדֶת לַאֲחוֹרֶיהָ. כְּשֶׁהַקִּלּוּחַ נִפְסָק, חוֹזֵר אוֹתוֹ עִמּוּד הַשּׁוֹתֶת שֶׁהָיָה קְצָתוֹ בַּמַּשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁבַּכְּלִי הַתַּחְתּוֹן וְנִמְשָׁךְ לְמַעְלָה לַמַּשְׁקִין שֶׁבַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן הַטָּהוֹר, וּמְטַמֵּא כָּל מַה שֶּׁבַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן:

משנה י

הַמְעֻרֶה מֵחַם לְחַם. הָכִי נַמִּי אֵירֶי שֶׁמַּשְׁקִין שֶׁבַּכְּלִי הָעֶלְיוֹן שֶׁמְּעֻרֶה מִמֶּנּוּ, טְהוֹרִים. וְשֶׁבַּכְּלִי תַּחְתּוֹן שֶׁמְּעֻרֶה לְתוֹכוֹ, הֵן טְמֵאִין:

מִצּוֹנֵן לְחַם טָמֵא. שֶׁתַּחְתּוֹן הַחַם מַעֲלֶה הֶבֶל לָעֶלְיוֹן הַצּוֹנֵן וּמְטַמְּאוֹ, שֶׁהֶעָנָן הָעוֹלֶה מִן הַחַם כְּמַשְׁקֶה הוּא חָשׁוּב:

וְכֹחוֹ שֶׁל תַּחְתּוֹן יָפֶה. שֶׁחָמוֹ גָּדוֹל מִשֶּׁל עֶלְיוֹן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהָעֶלְיוֹן חַם, אַף עַל פִּי שֶׁהַתַּחְתּוֹן יוֹתֵר חַם מִמֶּנּוּ, אֵין פְּעֻלָּתוֹ שֶׁל תַּחְתּוֹן נִכֶּרֶת בָּעֶלְיוֹן וְאֵינוֹ מְטַמְּאוֹ:

משנה יא

וּמְגִיסָה בִּקְדֵרָה. מְהַפֶּכֶת בְּכַף שֶׁבְּיָדָהּ לְתַבְשִׁיל שֶׁבַּקְּדֵרָה:

אִם הִזִּיעוּ יָדֶיהָ. מֵהֶבֶל הַקְּדֵרָה, נִטְמְאוּ יָדֶיהָ כְּאִלּוּ נָגְעָה בַּמַּשְׁקֶה שֶׁבַּקְּדֵרָה:

הָיוּ יָדֶיהָ טְמֵאוֹת. אִם הִזִּיעוּ יָדֶיהָ, נִטְמֵאת הַזֵּעָה מֵחֲמַת יָדֶיהָ, וְנִטְמֵאת הַקְּדֵרָה, לְפִי שֶׁהַהֶבֶל מְחַבֵּר בֵּין הַזֵּעָה שֶׁבְּיָדֶיהָ לְמַשְׁקִין שֶׁבַּקְּדֵרָה:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם נָטְפוּ. אֵין הַקְּדֵרָה טְמֵאָה אֶלָּא אִם כֵּן נָטְפוּ טִפִּין מִן הַזֵּעָה שֶׁבְּיָדֶיהָ לְתוֹךְ הַקְּדֵרָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

הַיַּיִן שֶׁבַּכַּף טָהוֹר. וְאֵינוֹ מַכְשִׁיר, דְּלֹא הֶחְשַׁב לִהְיוֹת מַשְׁקֶה עַד שֶׁיֵּעֲרֶה אוֹתוֹ לְתוֹךְ הַכְּלִי. וּכְמוֹ שֶׁאֵין לוֹ תּוֹרַת מַשְׁקֶה לְעִנְיַן הֶכְשֵׁר, כָּךְ אֵין לוֹ תּוֹרַת מַשְׁקֶה לְעִנְיַן טֻמְאָה וּלְעִנְיַן יַיִן נֶסֶךְ:

פרק ו

משנה א

הַמַּעֲלֶה פְּרוֹתָיו לַגַּג מִפְּנֵי הַבְּהֵמָה. תּוֹלְעִים הַגְּדֵלִים בַּפֵּרוֹת. לְשׁוֹן וַתְּהִי הַכִּנָּם (שמות ח):

אִם נִתְכַּוֵּן לְכָךְ. שֶׁחָשַׁב שֶׁיֵּרֵד עֲלֵיהֶן טַל:

שָׁיֵשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה. כְּגוֹן אִם הָיוּ שׁוֹפְכִין עֲלֵיהֶן טַל בְּכַוָּנָה, הָיוּ מֻכְשָׁרִין:

משנה ב

הַמַּעֲלֶה אֶת הָאֲגֻדּוֹת. שֶׁל יָרָק:

וְאֶת הַקְּצִיעוֹת. כּוֹתְשִׁים הַתְּאֵנִים בְּמַכְתֶּשֶׁת וְעוֹשִׂים אוֹתָן כְּעֵין כִּכָּרוֹת גְּדוֹלוֹת, וְהֵן נִקְרָאוֹת קְצִיעוֹת:

יַמְתִּינוּ. לְשׁוֹן לִחְלוּחַ. וְדוֹמֶה לוֹ בַּגְּמָרָא פֶּרֶק לֹא יַחְפֹּר [בָּבָא בַתְרָא דַף יח] מִיתְנָא קָשֶׁה לַכְּתָלִים:

אֵינָן בְּכֵי יָתֵן. אִם יָרַד עֲלֵיהֶן טַל:

כָּל הָאֲגֻדּוֹת. שֶׁל יָרָק:

שֶׁל בֵּית הַשָּׁוְקִים טְמֵאִין. לְפִי שֶׁהַמּוֹכְרִים רְגִילִים לְזַלֵּף עֲלֵיהֶן מַיִם כְּדֵי לְלַחְלְחָן, וְהֵן מֻכְשָׁרִין לְקַבֵּל טֻמְאָה, וְהַיְדֵים מְמַשְׁמְשִׁים בָּהֶן תָּמִיד, הִלְכָּךְ הֵן בְּחֶזְקַת טֻמְאָה:

מִפְּנֵי מַשְׁקֵה הַפָּה. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְזַלְּפִין עֲלֵיהֶן מַיִם כְּשֶׁהֵן לַחִין, מִכָּל מָקוֹם רְגִילִים לָתֵת עֲלֵיהֶן מַשְׁקֶה הַיּוֹצֵא מִן הַפֶּה כְּדֵי לְהָסִיר הָאָבָק שֶׁעֲלֵיהֶן, וּבוֹ הֵן מֻכְשָׁרִין. וְאֵיכָא בֵּין תַּנָּא קַמָּא לְרַבִּי מֵאִיר מָקוֹם שֶׁאֵין רְגִילִין לְלַחְלְחָם בְּמַשְׁקֵה הַפֶּה, לְרַבִּי מֵאִיר טְהוֹרִים. וּלְתַנָּא קַמָּא בְּכָל עִנְיָן טְמֵאִים, דְּאַף בְּלַחִין נוֹתְנִין בָּהֶן מַיִם. וַהֲלָכָה כְּתַנָּא קַמָּא:

הַקְּמָחִין וְהַסְּלָתוֹת שֶׁל בֵּית הַשָּׁוְקִים טְמֵאִין. לְפִי שֶׁלּוֹתְתִים הַחִטִּים שֶׁלָּהֶם קֹדֶם שֶׁיִּטְחֲנוּ אוֹתָן וְהֵן מֻכְשָׁרוֹת, וְהַיְדַיִם מְמַשְׁמְשִׁים בָּהֶן תָּמִיד, לְפִיכָךְ הֵן בְּחֶזְקַת טֻמְאָה:

הַחִילְקָה. חִטָּה כְּתוּשָׁה וְנֶחְלַק כָּל גַּרְעִין לִשְׁנַיִם:

טָרָגִיס. שֶׁנֶּחְלַק כָּל גַּרְעִין לִשְׁלֹשָׁה:

טִסָּגִי. שֶׁנֶּחְלַק כָּל גַּרְעִין לְאַרְבָּעָה:

בְּכָל מָקוֹם. אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּבֵית הַשָּׁוְקִים, שֶׁהַכֹּל מְזַלְּפִין עֲלֵיהֶם מַיִם:

משנה ג

חוּץ מִשֶּׁל מוֹכְרֵי מַשְׁקֶה. מִפְּנֵי שֶׁנּוֹגְעִים בָּהֶם בְּעוֹד שֶׁמַּשְׁקֶה טוֹפֵחַ עַל יְדֵיהֶם, וְאֵין מַקְפִּידִין עַל הַלְּכְלוּךְ, שֶׁקִּלְקְפָתָם מְגִנָּה עֲלֵיהֶן:

וְאִם הָיוּ מוֹכְרִים עִמָּהֶם פֵּרוֹת יְבֵשִׁים. מִתּוֹךְ שֶׁמְּנַגְּבִים יְדֵיהֶם כְּדֵי שֶׁלֹּא יְטַנְּפוּ אֶת הַפֵּרוֹת, מְנַגְּבִים יְדֵיהֶם נַמִּי קֹדֶם שֶׁיִּגְּעוּ בַּבֵּיצִים:

כָּל הַדָּגִים בְּחֶזְקַת טְמֵאָה. לְפִי שֶׁהֵם מַכְשִׁירִים בַּמַּיִם, וְהַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר מְמַשְׁמְשִׁים בָּהּ:

חֲתִיכַת הָאַלְתּוֹת. מִין דָּג שֶׁרְגִילִין לְמָכְרוֹ חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת. וּמָקוֹם יֵשׁ שֶׁשָּׁמוֹ אִלְתּוֹת וְשָׁם צָדִין אוֹתוֹ וּמוֹכְרִין אוֹתוֹ:

וְדָג הַמְצָרִי. דָּג קָטָן מְאֹד שֶׁמְּבִיאִין מִמֶּנּוּ קֻפּוֹת מְלֵאוֹת בְּמִצְרַיִם:

וְקוֹלְיָס הָאִסְפָּנִין. מִין דָּג שֶׁעוֹרוֹ רַךְ מְאֹד וְקוֹרִין לוֹ אלשבי"ט. וּשְׁלֹשָׁה מִינִים הַלָּלוּ אֵין הַמַּיִם מַכְשִׁירִין אוֹתָם כְּשְׁאָר דָּגִים, לְפִי שֶׁהֵן חַיִּין זְמַן מְרֻבֶּה אַחַר צֵידָתָן, וּלְאַחַר שֶׁהֵן נַעֲשִׂין אֹכֶל דְּהַיְנוּ לְאַחַר מִיתָתָן אֵין נוֹתְנִין עֲלֵיהֶם מַיִם, לְפִי שֶׁהַמַּיִם מַפְסִידִין אוֹתָן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

כָּל הַצִּיר בְּחֶזְקַת טְמֵאָה. שֶׁסְּתָם צִיר נָתְנוּ בוֹ מַיִם, וְהַיְדִים מְמַשְׁמְשִׁים בּוֹ:

וְעַל כֻּלָּם. בֵּין בֵּיצִים בֵּין פֵּרוֹת בֵּין צִיר:

נֶאֱמָן. עַם הָאָרֶץ לוֹמַר לֹא הֻכְשְׁרוּ:

מִפְּנֵי שֶׁמַּפְקִידִים אוֹתָן. דְּכָל הַפֵּרוֹת מַפְקִידִים אוֹתָן אֵצֶל עַם הָאָרֶץ, וְאִי לָאו דְּנֶאֱמָן הֵיאַךְ מַפְקִידִים. אֲבָל דָּגָה אֵין מַפְקִידִים בְּיָדוֹ, לְפִיכָךְ אֵינוֹ נֶאֱמָן:

צִיר טָהוֹר. שֶׁיָּדוּעַ בּוֹ שֶׁלֹּא הֻכְשַׁר עַל יְדֵי מַשְׁקֶה:

שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ מַיִם כָּל שֶׁהוּ טָמֵא. דְּמַיִם כָּל שֶׁהוּ מַכְשִׁירִים אוֹתוֹ, וּמִשֶּׁהֻכְשַׁר חֶזְקָתוֹ טָמֵא, שֶׁהַיָּדַיִם מְמַשְׁמְשִׁים בּוֹ. וְהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב:

משנה ד

שִׁבְעָה מַשְׁקִין הֵן. לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר בְּטֻמְאַת אֳכָלִים (ויקרא יא) מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא, אֵין לִי אֶלָּא מַיִם, מִנַּיִן לְרִבּוּת הַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן וְהֶחָלָב וְהַדְּבַשׁ וְהַדָּם וְהַטַּל, תַּלְמוּד לוֹמַר וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה. וְאִי וְכָל מַשְׁקֶה, יָכוֹל מֵי תּוּתִים מֵי רִמּוֹנִים וּשְׁאָר כָּל מֵי פֵּרוֹת, תַּלְמוּד לוֹמַר מַיִם, מַה מַּיִם מְיֻחָדִים שֶׁאֵין לָהֶם שֵׁם לְוַי, אַף הַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן וְהֶחָלָב וְהַדְּבַשׁ וְהַדָּם וְהַטַּל שֶׁאֵין לָהֶם שֵׁם לְוַי, יָצְאוּ מֵי תּוּתִים מֵי רִמּוֹנִים וּשְׁאָר כָּל מֵי פֵּרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שֵׁם לְוַי, וּדְבַשׁ דְּבוֹרִים אֵין לוֹ שֵׁם לְוַי, דִּדְבַשׁ סְתָם אִקְּרֵי. וְעוֹד שְׁנִינוּ בַּתּוֹסֶפְתָּא דְּשַׁבָּת פֶּרֶק ט', מִנַּיִן לְדָם שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כג) וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה. מִנַּיִן לְיַיִן שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) וְדַם עֲנָב תִּשְׁתֶּה חֵמֶר. מִנַּיִן לִדְבַשׁ שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַיֵּנֶקְהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע. מִנַּיִן לְשֶׁמֶן שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר

(ישעיה כה) מִשְׁתֶּה שְׁמָנִים. מִנַּיִן לְחָלָב שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים ד) וַתִּפְתַּח אֶת נאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ. מִנַּיִן לְטַל שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ו) וַיִּמָּץ טַל מִן הַגִּזָּה מָלוֹא הַסֵּפֶל מָיִם. מִנַּיִן לְדִמְעוֹת הָעַיִן שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פ) וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ. מִנַּיִן לְמֵי הָאַף שֶׁהוּא מַשְׁקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ט) וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְּלוּ מָיִם:

דְּבַשׁ צְרָעָה טָהוֹר. דְּלֹא חֲשִׁיב מַשְׁקֶה, וְאֵינוֹ מְטַמֵּא וְאֵינוֹ מַכְשִׁיר:

וּמַתָּר בַּאֲכִילָה. דְּלֹא תֵּימָא הוֹאִיל וְהַצְּרָעָה שֶׁרֶץ הָעוֹף הוּא וְטָמֵא, הַדְּבַשׁ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ נַמִּי יְהֵא טָמֵא, דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא דְּדַשׁ דְּבוֹרִים רַבִּיהּ קְרָא לְהֶתֵּרָא שֶׁאֵין לוֹ שֵׁם לְוָי, אֲבָל דְּבַשׁ צְרָעִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׁם לְוָי לֹא יְהֵא מֻתָּר, קָא מַשְׁמַע לָן דְּבַשׁ צְרָעָה טָהוֹר וּמֻתָּר. דְּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ דְּבַשׁ דְּבוֹרִים מֻתָּר, מִפְּנֵי שֶׁמַּכְנִיסוֹת אוֹתָן לְגוּפָן וְאֵינָן מְמַצּוֹת אוֹתוֹ מִגּוּפָן, דְּבַשׁ צְרָעִים נַמִּי מַכְנִיסוֹת אוֹתוֹ לְגוּפָן וְאֵין מְמַצּוֹת אוֹתוֹ מִגּוּפָן:

משנה ה

בֵּין גְּדוֹלִים. מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִפִּי טַבַּעַת:

בֵּין קְטַנִּים. מֵי רַגְלַיִם:

וְדַם הַקָּזָה לִשְׁתִיָּה. דַּם הַהַקָּזָה שֶׁנִּתְכַּוֵּן עָלָיו לְהַשְׁקוֹתוֹ לִבְהֵמָה וּלְחַיָּה אוֹ לְנָכְרִי:

מֵי הֶחָלָב. הוּא הַקְּרוּם הַנִּפְרָשׁ מִן הַגְּבִינָה כְּשֶׁמַּעֲמִידִים הֶחָלָב וּמַקְפִּיאִין אוֹתוֹ בַּקֻּבָּה, מַכְשִׁיר אֶת הַזְּרָעִים:

וְהַמֹּחַל כַּשָּׁמֶן. מַיִם שְׁחוֹרִים הַיּוֹצְאִים מִן הַזֵּיתִים:

שֶׁאֵין מֹחַל יוֹצֵא מִידֵי שָׁמֶן. וּמֹחַל עַצְמוֹ, לְרַבִּי שִׁמְעוֹן מֵי פֵּרוֹת הוּא וְאֵינוֹ חָשׁוּב מַשְׁקֶה, אֲבָל מַכְשִׁיר מִפְּנֵי שִׁיּוּרֵי שֶׁמֶן שֶׁבּוֹ:

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שֶׁמֶן. מֹחַל עַצְמוֹ חָשׁוּב מַשְׁקֶה וּמַכְשִׁיר וּמְטַמֵּא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

דַּם הַשֶּׁרֶץ כִּבְשָׂרוֹ. וּמְצָטְרְפִין לְכַעֲדָשָׁה. דִּכְתִיב בִּשְׁמֹנָה שְׁרָצִים (ויקרא יא) וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא, לְהָבִיא דָּמוֹ שֶׁמְּטַמֵּא כִּבְשָׂרוֹ. יָכוֹל יַכְשִׁיר אֶת הַזְּרָעִים, תַּלְמוּד לוֹמַר הַטָּמֵא, טָמֵא הוּא וְאֵינוֹ מַכְשִׁיר אֶת הַזְּרָעִים:

משנה ו

וְאֵלּוּ מְטַמְּאִים וּמַכְשִׁירִים. שֶׁהֵן עַצְמָן מַשְׁקִין טְמֵאִים, וּמְטַמְּאִים וּמַכְשִׁירִים כְּאֶחָד:

זוֹבוֹ שֶׁל זָב. דִּכְתִיב (שם טו) זוֹבוֹ טָמֵא הוּא:

וְרֻקּוֹ. וְכִי יָרֹק וְגוֹ':

וּמֵימֵי רַגְלָיו. וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ, וְזֹאת, לְרַבּוֹת מֵימֵי רַגְלָיו:

וּרְבִיעִית דָּם מִן הַמֵּת. דִּכְתִיב (במדבר יט) כָּל הַנּוֹגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, וְנֶפֶשׁ הָאָדָם הַיְנוּ רְבִיעִית דָּם, דִּכְתִיב (ויקרא יז) כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ:

וְדַם הַנִּדָּה. דִּכְתִיב (שם טו) וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ, מַה שֶּׁזָּב מִמֶּנָּה טָמֵא כְּמוֹתָהּ:

שִׁכְבַת זֶרַע אֵינָהּ מַכְשֶׁרֶת. שֶׁאֵינָהּ חֲשׁוּבָה מַשְׁקֶה, דְּיֵשׁ לָהּ שֵׁם לְוַי:

דַּם הַנִּדָּה אֵינוֹ מַכְשִׁיר. מִידֵי דַּהֲוֵי אָדָם שֶׁל הַתַּחְתּוֹנִיּוֹת שֶׁגַּם הוּא אֵינוֹ מַכְשִׁיר:

דַּם הַמֵּת אֵינוֹ מַכְשִׁיר. דִּכְיוָן שֶׁמֵּת יָצָא דָמוֹ מִתּוֹרַת מַשְׁקֶה. וְלֵית הֲלָכָה כְּחַד מֵהָנָךְ תַּנָּאֵי, אֶלָּא כֻּלְּהוּ מְטַמְּאִים וּמַכְשִׁירִים כְּתַנָּא קַמָּא:

משנה ז

וְאֵלּוּ לֹא מְטַמְּאִים. אֲפִלּוּ יָצְאוּ מִן הַטָּמֵא, כְּגוֹן מִן הַזָּב וְכֵיוֹצֵא בּוֹ. דִּכְתִיב בְּזוֹבוֹ טָמֵא הוּא, הוּא טָמֵא וְאֵין זָעָה וְלֵחָה סְרוּחָה וּרְעִי שֶׁלּוֹ טְמֵאִים:

וְהַלֵּחָה סְרוּחָה. הַיּוֹצֵאת מִן הַמֻּרְסָה. וְהוּא הַדִּין בְּרוֹקֵק לֵחָה סְרוּחָה:

וְהָרְאִי. צוֹאָה. כְּמוֹ וְהָרְעִי:

וְדַם הַיּוֹצֵא עִמָּהֶם. עִם הַלֵּחָה וְהָרְעִי:

וּמַשְׁקֶה בֶּן שְׁמֹנָה. כָּל מַשְׁקֶה שֶׁיָּצָא מִנֶּפֶל שְׁנוֹלַד בֶּן שְׁמֹנָה חֳדָשִׁים, כְּגוֹן דָּמוֹ וְרֶקּוֹ וּמֵימֵי רַגְלָיו. לְפִי שֶׁבֶּן שְׁמֹנָה חַי הֲרֵי הוּא כְּאֶבֶן:

חוּץ מִדָּמוֹ. שֶׁמְּטַמֵּא כְּדַם שֶׁל בֶּן קַיְמָא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹצְאִין נְקִיִּים. שֶׁמּוֹצִיא אוֹתָן דֶּרֶךְ בֵּית הָרְעִי צְלוּלִים כְּמוֹ שֶׁהָיוּ כְּשֶׁשְּׁתָאָן, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין מַכְשִׁירִין, הוֹאִיל וְיָצְאוּ דֶּרֶךְ בֵּית הָרְעִי:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא בָּאֵלּוּ. דְּמַשְׁקִין הֵן חֲשׁוּבִין, וּמְטַמְּאִין וּמַכְשִׁירִין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

חֲלֵב הַזָּכָר טָהוֹר. דְּלָא חֲשִׁיב מַשְׁקֶה. וְכֵן הֲלָכָה:

משנה ח

חֲלֵב הָאִשָּׁה מְטַמֵּא. מַכְשִׁיר לְקַבֵּל טֻמְאָה. וְאִם נִטְמָא אוֹ שֶׁהָאִשָּׁה טְמֵאָה, מְטַמֵּא כְּדִין מַשְׁקִין טְמֵאִים, דְּתוֹרַת מַשְׁקֶה יֶשׁ בּוֹ:

לְרָצוֹן. הַנֶּחְלָב בְּכַוָּנָה:

וְשֶׁלֹּא לְרָצוֹן. כְּגוֹן חָלָב הַנּוֹטֵף מִדַּדֶּיהָ:

שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד אֶלָּא לְקַטַּנִּים. וּסְתָמֵיהּ לָא חֲשִׁיב כֵּלִי הַאי:

שֶׁדַּם מַגֵּפָתָהּ טָמֵא. דְּהַיּוֹצֵא מִמַּכָּתָהּ טָמֵא, דְּדָמֵי לְדַם חֲלָלִים שֶׁקְּרוּי מַשְׁקֶה, דְּמַה לִּי קְטָלַהּ כֻּלָּהּ, מַה לִּי קָטְלַהּ פַּלְגָא:

שֶׁדַּם מַגֵּפָתָהּ טָהוֹר. דְּדַם בְּהֵמָה לֹא אִקְרֵי דַם חֲלָלִים, דְּגַבֵּי אָדָם כְּתִיב:

סַלֵּי זֵיתִים וַעֲנָבִים יוֹכִיחוּ. שֶׁהַסוֹחֲטָן לִרְפוּאָה טָמֵא, וְאַף עַל פִּי כֵן לְרָצוֹן טְמֵאִים, שֶׁלֹּא לְרָצוֹן טְהוֹרִים. אַף הֶחָלָב, אַף עַל פִּי שֶׁהַחוֹלֵב לִרְפוּאָה טָמֵא, כְּשֶׁנֶּחְלַב שֶׁלֹּא לְרָצוֹן דִּין הוּא שֶׁיִּהְיֶה טָהוֹר: **וְשֶׁלֹּא לְרָצוֹן טְהוֹרִים**. שֶׁאֵין הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים וַעֲנָבִים חָשׁוּב מַשְׁקֶה עַד שֶׁיֵּצֵא לְרָצוֹן: